

Redacția, Administrația,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Seriozitate în redacție și în
primărie. — Manuscrisuri nu se
returnează.

INSERATE se primesc în Admi-
nistrația în Brașov și la ur-
mătoarele birouri de anunțuri:
în Viena: M. Debat, Heinrich
Khalak, Rudolf Moss, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dannbauer, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Reklon Bernat; în
București: Agence Havas, Bu-
cureștile de Beuerman; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o serie
gazetă pe o săptămână 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în ziua care dă.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
administrația, piața mare,
căminul Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 105.

Brașov, Luni-Marti 13 (25) Mai

1897.

Absolutism și anarhie.

E foarte caracteristic pentru stă-
rile dela noi ceea ce a declarat șe-
ful administrației din comitatul Bra-
șovului, d-l viceșpan din loc, în fața
interpelației ce i s'a adresat din si-
nul membrilor români în ședința de
Sâmbătă a congregației, privitor la
oprirea întrunirii române electorale
din Octomvrie anul trecut.

A declarat adecă d-l viceșpan,
că nici de aceea nu poate răspunde
până în ședința următoare la inter-
pelare, pentru-că ea privesce o afa-
cere, care s'a petrecut fără scirea
dănsului, adecă peste capul viceșpa-
natului din loc, prin concursul nu-
mai al autorităților superioare și in-
ferioare lui.

Se oprește aici în Brașov o în-
trunire electorală, conchiămată după
tote cerințele legii și admisă pe
basa ei de către autoritatea compe-
tentă comunală, ér forul superior
competent, chiămat a veghia, ca le-
gea să fiă păzită și conștientos ese-
cutată, nu scie nimic de ceea ce se
petrece. Nu scie, că cu călcarea com-
petenței sale și a competenței au-
torității comunale, singură îndreptă-
țită după lege de a decide în ma-
teria de adunări publice, fișpanul,
care nu este organ al executivului,
ci numai un organ de control al gu-
vernului, oprește în mod volnic și
ilegal validitatea dreptului de într-
niră al cetățenilor, chiar în ajutorul
alegerilor dietale, când aceștia voiau
să și-l valideze în calitate de ale-
gători!

În adevăr, stări anormale și
excepționale trebuie să fiă acelea,
unde legea ajunge o jucărie în mâna
celor dela ocărnuire. De fapt, față
cu noi Români s'a sistat și suspen-
dat și lege și constituția în momen-
tul, când fișpanul, la un ordin pri-
mit de mai sus, răstornă dispoziția
legală a autorității comunale și îm-
pedecă astfel pe cetățenii de națio-

nalitate română de-a se folosi de
libertatea de întrunire, ce-o garan-
tează legea.

E suspendată legea și constitu-
ția, pentru-că celor violați în drep-
tul lor li-se ia chiar puțința de-a
mai apela la lege și a căuta reme-
diu, adresându-se pe cale legală la
autoritățile competente. Acestea sunt
puse în trista și deplorabilă posi-
țiune, de-a recunoșce, că cu totă
competența lor legală și cu tot
dreptul basat în lege al celor din
cestiune, nu pot face nimic, căci
trebuie să se supună ucazurilor, ce
le vin de mai sus.

Förte mult atărnă deci în ase-
menii casuri dela judecata individuală,
precum și dela curajul și risicul, ce-l
poate lua funcționarul respectiv față
cu asemenea casuri. Cumcă în pri-
vința acesta pe teritoriul fundului
regiu, unde funcționarii sunt mai cu
sămă Sași, aceștia în ceea ce atinge
pe Români au rămas îndărătul co-
legilor lor din comitatele celelalte,
nu e lucru greu de înțeles și tot-odată
e și știut. De aci vine, că aceleași
ucazuri au avut diferite efecte și că
ele au prins mai mult numai în fi-
năturile fundului regiu, pe când între
funcționarii unguri din celelalte ținu-
turi au fost întimpinate cu ore-care
rezervă.

Förte semnificativ este și rămâne
însă, că această stare de lucruri se
manifestă numai pe câtă vreme e
vorba de Români și de îndreptățirea
lor. Îndată ce însă nu mai este vorba
de Români, se schimbă situația și
ucazurile nu mai funcționează și nu-și
mai produc efectele lor dezastruoase,
cel puțin nu în măsura și în estinde-
rea aceea, ca față cu Români.

Destul, că șeful administrației
din loc, în fața atentatului, ce s'a
comis în detrimentul a deși de mii
de locuitori ai acestui comitat, s'a
văduț nevoit a mărturisii implicit,
că ceea ce s'a întâmplat în Octom-
vrie anul trecut, s'a întâmplat peste

capul lui, adecă al forului executiv
administrativ, și s'a săvârșit prin
înfluente mai puternice, dela guvern,
care au suspendat funcționarea legii
față cu alegătorii români, călcând
peste competența autorității comu-
nale și ignorând forul competent
administrativ.

Orî și cum am cumpăni și chib-
zui lucrul, acesta este sensul, ce
reese din declarația, ce a dat-o d-l
viceșpan la interpelația amintită,
când a diș, că neavând cunoștința
despre cele petrecute în sferele au-
torităților subordonate lui și a celor
superioare lui, trebuie să-și ia mai în-
tăit informațiunile necesare, ca să
potă răspunde. Acesta însă înșe
tot-odată, că mai ales în cestiuni de
naționalitate, nu mai domnesce le-
gea, ci bunul plac și volnicia celor
dela cărmă și a organelor lor, și că
prin urmare trăim în plin regim, nu
de ordine și de drept, ci absolutist
și anarhic.

În cestiunea oprirei întrunirilor electorale române.

Dăm loc astăci în întregul ei inter-
pelației, ce a adresat-o d-lui viceșpan în șe-
dința de Sâmbătă a congregației comitatului
Brașov membrul Dr. A. Mureșianu. Étă-o:
Interpelare.

1) Cum poate d-l viceșpan să
justifice pe basa legilor existente și
a praxeii de până acum dispozițiunea
Nr. 749 de dto 22 Octomvrie 1896
luată de d-l fișpan, prin care s'a oprit
a se ține adunarea alegătorilor die-
tali români din acest comitat, ce
fusesse convocată pe ziua de 22 Oc-
tomvrie 1896, la 2 ore p. m. în Bra-
șov, Hotel Central?

Cum esplică în deosebi d-l vice-
șpan — în fața afirmării făcute în amin-
tita dispozițiune a d-lui fișpan, că
„în genere adunări electorale conchiemate
după naționalitate nu pot fi permise”, —
că până în ziua de aci pe teritoriul

acestui comitat s'au ținut și se țin
tot numai asemenea adunări electo-
rale și că există aici în Brașov co-
mitete executiv alese de asemenea
adunări, cum de pildă „Sächsischer
Kreisausschuss” și „Brassai magyar-
ság intéző bizottsága”,*) nestinghirite
în activitatea lor?

2) Cum vine și cum o esplică
d-l viceșpan, că autoritatea comu-
nală polițienescă n'a știut nimic până
la 22 Octomvrie 1896 de această „ne-
admisibilitate” a adunărilor electorale
conchiemate după naționalitate, pre-
tinsă și afirmată de către d-l fișpan,
— ceea ce dovedesce împrejurarea,
că această autoritate încă în aceeași
zi (22 Octomvrie 1896) dăduse sub
Nr. 6719 *permisiunea în scris* pentru
ținerea adunării electorale amintite
și că prin urmare pentru această au-
toritate competentă a venit oprirea
d-lui fișpan tot așa de neașteptată,
ca pentru cei adunați înși-și?

Cum esplică mai departe d-l
viceșpan, că numai înainte cu câte-
va săptămâni, în a doua jumătate a
lunei Aprilie 1897, s'a putut ține
aici în Brașov în totă ordinea, în
prezența autorității, o adunare elec-
torală saso-germană, care fusese con-
vocată în totă regula pe aceeași basă
de naționalitate, și s'a ținut fără ca
în contra ei să se fi lansat din par-
tea d-lui fișpan oprirea, ce a fost
îndreptat-o contra adunării electo-
rale române?

3) Ce a îndemnat pe d-l fișpan
în toamna trecută față cu adunarea
electorală română la acea ingerință
nelegală în sfera de competență a
autorității autonome comunale și co-
mitatense?

4) Crede ore d-l viceșpan, că
procederea din cestiune a d-lui fișpan
este compatibilă cu principiul de
egală îndreptățire depus în lege, cu
libertatea cetățenescă, cu constitu-

*) „Comitetul districtual săsefo” și
„Comitetul executiv al Maghiarilor din Bra-
șov”.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Redactorul șiret.

— „Cred, că m'ai înțeles, scumpul
meu Mierlescu”, dișe d-l Avarescu, proprie-
tarul și directorul diarului „Informatorul”.
„Ne trebuie lucru de senzație. Diarul „Drep-
turile” ne ia înainte. Trebuie ca să-l între-
oem. Auți, trebuie! Peste opt zile espiră
cvartalul. Trebuie deci să ne grăbim. D-ta
ești om harnic, souțul meu, adeoă când
vrăi, și de aceea plin de încredere îmi de-
pun viitorul în mâinile D-tale”.

— „Dér nu pot să năsoocesc vre-o
crimă, séu vre-o spargere”, dișe Mierlescu.

— „Ce, nu poți!” se răsti Avarescu
indignat. „De ce am atunci redactori! Dér
ca să înregistreze numai dispariția unui pa-
pagal, séu celebrarea outărei séu outărei
căsătorii? De aceea îți plătesc 5000 de
franci? Mai bine pun pe reporterul la masa
redacției. Sunt în drept a pretinde mai
mult dela redactorii mei!”

Mierlescu tace.

— „Nu se pote scrie d. e. despre un
atentat asupra vre-unui funcționar, séu des-
pre un scandal familiar? Cu deosebire acest
gen din urmă e sensational. De multă
vreme n'am avut așa ceva și cetitorii do-
resc un asemenea scandal, cum doreau fiii
lui Israel aple în pustia. Un scandal! Veți
să fiă o notiță originală. Prin asta ni-se
va uroa tiragiul cu 5000 mai mult, „Drep-
turile” sunt bătute cu gloriă și vechia mă-
riri a „Informatorului” e din nou și stră-
lucit sigilată. Un scandal, și-o repet!”

— „Trebuie să năsoocim un astfel de
scandal!” dișe Mierlescu cu naivitate, pe
oând privirea sa era ațintită cu melancoliă
asupra călemareselor.

— „Năsoocire?” strigă directorul ca
lovit de trăsnet.

— „Năsoocire”, repetă el, frângându-și
mâinile.

— „Dér, d-le Mierlescu, bagă de séamă,
că trăim în anul 1896. Astăci nu se mai
crede în basme. Trebuie să adnoem *nume*.
Istoria trebuie să se fi întâmplat”.

— „Dér orașul nostru e de o teribilă
morală”, gemu bietul redactor.

— „Veți de scôte-o la cale”, dișe di-
rectorul, „de ce-ți plătesc 5000 de franci?”

— „Și pentru 5000 de franci să mă
fac turburătorul păceii în familia?” răspunse
Mierlescu indignat.

Directorul nu-și perdú sângele rece.

— „Îți plătesc 2000 de franci”, dișe
el cu liniștea unui Englez. „Dér procură-mi
faptul. Acesta e ultimul meu cuvânt. Fap-
tul decât nu, ești concediat!”

Mierlescu mai voi să facă vre-o ob-
servația, oând cineva bătú la ușă. Direc-
torul strigă „întră!” și îndată apărú servi-
torul redacției cu o telegramă. D-l Ava-
rescu o desfăcu, o ceti repede și dete mul-
țumit din cap. Mierlescu nu-și putea reține
uimirea de o asemenea sohibare, oaci tôte
telegramele, oari soseau la redacția, le des-
făcea el, ca prim redactor.

— „Politică?” întrebă el voind să
sondeze cestiunea.

— „E o afacere personală”, răspunse
directorul și băgă telegrama în buzunar.
„D-l Aureanu va sosi mâne dimineță cu
Espresso din Constanța”.

— „Aureanu, proprietarul „Revistei
generale”?

— „Da!”

— „În afacerea diarului?”

— „Nu”, răspunse directorul privind
țintă în ochii primului séu redactor. Apoi
adause: „El vine în afaceri familiare. El se
va logodi cu fiica mea”.

— „Cu Valeria!” esolamă Mierlescu
sărind în sus de pe scaun. Iși perduse tot
cumpătul și plin de spaimă își pironi ochii
asupra directorului séu.

— „Va să dică totuși nu m'am înșe-
lat”, dișe d-l Avarescu cu severitate și se-
riositate. „D-ta înțelegi, că nu poți fi se-
rios vorbă despre romanticismul acesta.
Te-am stimat până acum ca pe primul meu
redactor și colaborator și stimez în d-ta
și pe omul. Gnerile Aureanu are o avere
de peste 100.000 franci și prin urmare vei
judeca, că nu-i dau de géba binecuvên-
tarea mea”.

Pe față lui Avarescu se ivi o trăsă-
tură de compătămire. Dér nu putea face ni-
mic pentru sérmanul june și de aceea, luân-
du-și, pălăria dișe:

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Maiu 1897.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from different countries.

Mărci gemane Cump. 58.50 Vënd. --- Lire turcesci Cump. 10.60 Vënd. --- Seris. fonc. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75

Photoplasticum

Esposiție de fotografii pe sticlă originale lângă promenada de jos.

Martii, in 25 Maiu:

Paris.

Mercuri in 26 Maiu:

Tinuturile dela Rin.

Joi, in 27 Maiu:

München

cu lacu regesc și Oberammergau.

Vineri, in 28 Maiu:

Petersburg și Moskau.

Sâmbătă, in 29 Maiu:

Constantinopolul.

Duminecă in 30 Maiu:

Partea I. din Elveția.

Deschis in fie-care zi dupa prânz dela 6 până la 10 ore sera.

Entreè 20 cr.

De cercetare număröse se roga

Franz Herb.

Cursul pieței Braşov.

Din 24 Maiu 1897.

Table with market prices for various goods like Banonote rom., Argint român, etc.

1281.1-3

Loteria de clasă reg. ung. concesionată.

Representanța principală a loteriei de clasă reg. ung. a luat-o

cassa de bancă din loc a

Jakob L. Adler și Frați.

Pentru înființarea de vânzări mici este a se adresa tot aci, până în 15 Iunie a. c.

1777,8-8

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărsi luni.

Domnii abonați se binevoiescă a arăta in deosebi, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou se binevoiescă a scrie adresa lămurit și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se pot cumpăra in librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabil din 1 Maiu 1897.

Main railway schedule table with multiple columns for different routes: Budapesta - Predeal, Copşa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraş, Mureş - Luduş - Bistrița, Cucerdea - Oșorhei - Regh.-săsesc, Ghiriş - Turda, Dej - Bistrița, Sibiu - Cisnădie, Clușiu - Zălau, Sepsî-St.-Georg - Ciuc-Sereda, Braşov - Zărnești, Timișoara - Rodna - Lipșa, Braşov - Chezdi-Oșorhei.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză orele de noapte. — Semnul —> arată cu oapul direcția, încărân merge trenul.